

Разграничение на длъжностното лице по защита на данните от фигурите на юрисконсульта, от специалиста и екипа на длъжностното лице по защита на данните

Тип на документа: авторски материал Автор/Източник: Мартин Захариев Обнародван/Публикуван на: 2024-03-19	Автор / Източник: Мартин Захариев
Дайджест "Търговско и облигационно право", 2024 г., кн. 03, стр. 7	Визирани нормативни актове: Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ реглам, Член 37) Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ реглам, Член 38)

РАЗГРАНИЧЕНИЕ НА ДЛЪЖНОСТНОТО ЛИЦЕ ПО ЗАЩИТА НА ДАННИТЕ ОТ ФИГУРИТЕ НА ЮРИСКОНСУЛТА, ОТ СПЕЦИАЛИСТА И ЕКИПА НА ДЛЪЖНОСТНОТО ЛИЦЕ ПО ЗАЩИТА НА ДАННИТЕ

I. Въведение

Фигурата на длъжностното лице по защита на личните данни (ДЛЗД) по Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОРЗД) и Директива (ЕС) 2016/680 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от компетентните органи за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наказания и относно свободното движение на такива данни, и за отмяна на Рамково решение 2008/977/ПВР на Съвета (Директивата/Директива 2016/680)¹ разкрива някои сходства с вече познати фигури. В предходен материал вече бяха анализирани приликите и разликите между ДЛЗД и адвоката. Настоящото изложение е посветено на разграничението на ДЛЗД от няколко други сходни фигури (юрисконсулт, IT специалист и членовете на екипа на самото ДЛЗД), като целта е да подпомогне администраторите и обработващите лични данни (АЛД/ОЛД) при вземането на решения относно определянето на отговорници относно защитата на личните данни в организациите си.

II. Юрисконсулт

Юрисконсултът като фигура разкрива много сходства с адвоката, но има и някои особености, които налагат отделното му сравнение с ДЛЗД. Още повече че немалко АЛД/ОЛД използват за консултации по юридическите си казуси свои служители (т.е. юрисконсулти), а не толкова външни адвокати. За разлика от много по-детайлната уредба към дейността на адвоката, тази към юрисконсулта е доста по-лаконична. Основните правила се съдържат в глава 14 от Закона за съдебната власт (ЗСВ) и Наредба № 1 от 01.02.2019 г. за придобиване на юридическа правоспособност на министъра на правосъдието (Наредбата за юридическата правоспособност)².

Право да упражняват юридическа професия, в т.ч. да работят като юрисконсулт, имат лицата с придобита юридическа правоспособност. Такава придобиват лицата, **завършили висше образование по специалността „Право“ след 6-месечен стаж като стажант-юристи и полагане на изпит** (чл. 294, ал. 1 ЗСВ). Това съгласно чл. 3 от Наредбата за юридическата правоспособност могат да бъдат две групи лица: първо, лица завършили висше образование по специалността „Право“ в Република България, и второ, лица, завършили юридическо образование в чужбина, при условие че придобитата от тях диплома е призната от Република България при условията и по реда на Наредбата за държавните изисквания за признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни висши училища³. И при двете групи лица е без значение от гражданството им – те могат да бъдат български граждани, граждани на държава – членка на ЕС, чужденци (т.е. законът тук визира граждани на трети държави).

Стажът се разделя на две части. Първата част е **основен стаж** (чл. 6 – чл. 15 от Наредбата за юридическата правоспособност) с продължителност 2 месеца, който се провежда към съответен окръжен съд, по правило по постоянния адрес на стажант-юриста, и който има за цел общо запознаване с основните функции, задълженията и с организацията на дейността на органите на съдебната власт. Втората част е **професионален стаж** под ръководството на наставник (чл. 16 – чл. 20 от Наредбата за юридическата правоспособност). Този вид стаж може да бъде проведен при адвокат, нотариус, съдия по вписванията, частен съдебен изпълнител, държавен съдебен изпълнител, съдия, прокурор, следовател, във Висшия съдебен съвет (ВСС), Инспектората към ВСС, Националния

институт на правосъдието, арбитражните съдилища, омбудсмана, представител на друга професия, за която се изисква юридическо образование, както и в орган на изпълнителната власт. Професионалният стаж се провежда съобразно индивидуален план, одобрен от наставника. Целта на този стаж е стажант–юристите да придобият практически знания и умения в конкретно избраната област на правото. Задължително е участието на стажант–юристите в изготвянето на проекти на актове и документи, свързани с предмета на дейност на съответната професия (броят и видът на изготвените материали се отразява в индивидуалния план).

След приключване на стажа стажант–юристите полагат **изпит за придобиване на юридическа правоспособност**. Изпитът се провежда от петчленна комисия в състав: председател – представител от Инспектората към министъра на правосъдието, и членове – хабилитиран учен по правни науки, представител на Висшия адвокатски съвет и двама представители, определени измежду следните органи на съдебната власт – Върховния касационен съд, Върховния административен съд, Върховната касационна прокуратура, Върховната административна прокуратура и Националната следствена служба (чл. 24, ал. 1 от Наредбата за юридическата правоспособност). Изпитът за придобиване на юридическа правоспособност е единен и анонимен. Той се състои от две части – решаване на тест и решаване на казус. Възможните оценки са „издържал“ или „неиздържал“ (чл. 26, ал. 1 и 2 от Наредбата за юридическата правоспособност). Успешно издържалите изпита получават удостоверение за юридическа правоспособност, подписано от министъра на правосъдието (чл. 33 от Наредбата за юридическата правоспособност). Впоследствие се предвижда **вписването в специален публичен регистър на лицата, придобили юридическа правоспособност**. Същият се съставя и поддържа от Министерството на правосъдието, а достъпът до регистъра следва да е свободен и безплатен⁴.

След очертаване на горните особености на начина на придобиване на юридическата правоспособност, може да се открият следните прилики и разлики между юрисконсулта и ДЛЗД:

И двете лица имат **съветнически функции**. Юрисконсултът, подобно на адвоката, съветва назначилия го по въпросите на правото. Когато тези въпроси касаят защитата на личните данни, юрисконсултът подобно на ДЛЗД ще съветва и по тези въпроси. И юрисконсултът, и ДЛЗД могат да бъдат **ангажирани по трудово (или служебно) правоотношение**. Обичайно в практиката обаче юрисконсултите се ангажират по трудов договор, не по договор за услуги. ДЛЗД може да бъде ангажирано и по договор за услуги (но не и за полицейската и наказателната дейност⁵ по Директива 2016/680, където такава възможност е изключена). Известно сходство се наблюдава и относно **вписването в регистър**, но същото не следва да се абсолютизира. Дълго време в България не е имало единен регистър на лицата с юридическа правоспособност. Създаването на такъв се предвижда едва с последната Наредба за юридическата правоспособност от 2019 г. В същото време до изграждането му юрисконсултите упражняват своята професия без каквото и да е вписване в публичен регистър. ДЛЗД се вписват специален регистър към Комисията за защита на личните данни (КЗЛД), но това вписване не е изискване те да упражняват функциите си – евентуалното невписване в него би било основание за носене на административнонаказателна отговорност/имуществена санкция от АД/ОЛД, неизпълнил задължението за уведомяване на КЗЛД за определянето на ДЛЗД, но не и формална пречка последното да изпълнява своите задачи и отговорности.

И юрисконсултите, и ДЛЗД, когато при изпълнение на функциите си като служители на АД обработват лични данни, ще имат **качеството на лица, действащи под контрола на АД**.

Независимо от очертаните сходства, има и съществени различия между юрисконсултите и ДЛЗД. Юрисконсултите следва да са завършили **специално образование** – висше образование „Право“ в Република България или юридическо образование в чужбина, което е признато в Република България.

За ДЛЗД принципно няма специално изискване за вид и степен на образование (освен някои общи изисквания за заемане на длъжности в администрацията). Юриконсултите имат **специална процесуална правоспособност**, т.е. могат да представляват своите работодатели по граждански и административни дела и административни органи относно казуси, свързани със защитата на личните данни (чл. 32, т. 3 ГПК и чл. 17, ал. 3 и чл. 18, ал. 1 във връзка с чл. 32, т. 3 ГПК). Такава правоспособност ДЛЗД няма. Както и при адвокатите, не би било необичайно на юриконсулта да се възложи изготвянето на документацията относно защитата на личните данни, докато обичайно ДЛЗД по-скоро има контролни и съветнически функции, но не и толкова функции по изготвяне на самата документация.

Един АД/ОЛД може да има на щат **множество юриконсулти** и те да участват в различните казуси, с които АД/ОЛД се сблъсква. В същото време, **определеното ДЛЗД**, за което е оповестено по подходящ начин и за което е уведомена КЗЛД, **остава само едно** – само едно ДЛЗД е вписано и в регистъра на ДЛЗД, воден от КЗЛД.

Най-сетне, интерес представлява и въпросът за това дали и при какви условия е възможно съвместяването на функциите на юриконсулт и ДЛЗД. Отговорът ще зависи от структурата и организацията на работа на АД/ОЛД. Иначе казано, водещ е въпросът дали юриконсултът взема решения за определяне на целите и средствата за обработване. Ако има множество юриконсулти, в т.ч. и главен юриконсулт, струва ми се, че не би следвало да има пречка някой от по-низшестоящите („обикновени“) юриконсулти, които не вземат управленски решения, да съвместява ролята на ДЛЗД. При всички положения, съвместяването следва да позволява на лицето пълноценно да упражнява и двете си трудови функции (откъм работно време, натовареност, ресурси и т.н.). Ако обаче АД/ОЛД има един или дори двама равнопоставени като функции и задачи юриконсулти, доколкото те са еднакво ангажирани в юридическото консултиране на АД/ОЛД, т.е. определят целите и средствата на обработване на лични данни в рамките на този процес, по-скоро вероятността от потенциален конфликт на интереси изглежда голяма. В този смисъл са и препоръките на РГ29, според която конфликт на интереси с ролята на ДЛЗД може да възникне и на по-ниските нива в организацията, ако съответните длъжности или функции са свързани с определяне на целите и средствата за обработване на данните⁶. Затова в подобни случаи съвместяването изглежда нежелателно.

В заключение, при юриконсулта има определени сходства с ДЛЗД. Нещо повече, заради възможността ДЛЗД да е служител и да съвместява други функции, не е напълно невъзможно юриконсултът да изпълнява и функцията на ДЛЗД в даден АД/ОЛД. Това обаче трябва да става след внимателна преценка и анализ за наличието на потенциален конфликт на интереси.

III. IT специалист

IT специалистите осъществяват многообразие от дейности, свързани с осигуряването на работата и техническото обслужване на информационните системи в своите организации. Доколкото тези информационни системи се използват за дейности като създаване, съхраняване, копиране, предаване, модифициране и др. на данни, в т.ч. и на лични данни, IT специалистите са сред лицата, имащи пряко касателство към обработката на личните данни в структурата на АД/ОЛД. Това налага съответна съпоставка с фигурата на ДЛЗД.

За разлика от професията на адвоката, различните професии, обединени под събирателния термин IT специалист, не са регулирани⁷. Логично е да се очаква, че за заемането на подобна длъжност съответното лице следва да има определени познания и завършена степен на образование в сферата на информационните технологии – напр. информатика, софтуерно инженерство, програмиране и др. под. **Липсата на нормативно изискване** за конкретна степен и вид на завършено образование, както и имплицитното изискване за съответна експертиза в сферата на информационните технологии

определено може да се очертаят като сходство между фигурата на IT специалиста и ДЛЗД. Също така, подобно на ДЛЗД, IT специалистът принципно **може да бъде ангажиран по трудов или по граждански договор**. И ДЛЗД, и IT специалистът **нямат специална процесуална правоспособност**, т.е. не могат да представляват организацията, които са ги ангажирали, по административни и граждански производства относно защитата на личните данни.

Сред по-съществените различия между двете фигури може да се отбележат следните:

IT специалистите, за разлика от ДЛЗД, **не подлежат на вписване в какъвто и да е регистър**. Няма **необходимост контактите на IT специалистите да се оповестяват към трети лица** (субекти на данни, надзорни органи и т.н.). Необходимо е те да бъдат известни на АД/ОЛД и съответно на останалите му служители, за да може IT специалистите да подпомагат в технологично отношение нормалното функциониране на процесите и системите в организацията на АД/ОЛД, респ. при наличието на технически проблеми или друга ситуация, налагаща намесата на IT специалист, служителите на АД/ОЛД да могат да се обърнат към него за съдействие.

При IT специалистите **няма специфично изискване за избягване на конфликт на интереси**, нито ясна дефиниция какво може да представлява такъв. Един АД/ОЛД **може да има множество IT специалисти**, ангажирани с различни задачи. Както бе споменато по-горе обаче, определеното ДЛЗД е само едно – оповестено по подходящ начин, съобщено на КЗЛД и вписано и в регистъра на ДЛЗД, воден от КЗЛД.

Ако IT специалистът има качеството на служител на АД, то същият – доколкото има достъп до лични данни и с оглед изпълнение на служебните си функции е необходимо да извършва определени форми на обработка, ще има качеството на лице, действащо под ръководството на АД. Ако IT специалистът е служител на външно дружество, осигуряващо IT обслужването на АД, той ще бъде лице – част от самата структура на ОЛД. Причината е, че IT обслужването традиционно представлява дейност, при която последиците от обработването настъпват в правната сфера на организацията, на която се предоставя съответното обслужване. В този смисъл са и тълкуванията на Европейския комитет по защита на данните (ЕКЗД) относно осъществяването на общата IT поддръжка⁸. Интересна и донякъде гранична е ситуацията, при която IT специалистът не е служител на АД/ОЛД, но не е и част от външна организация, а действа самостоятелно като професионалист (т.нар. freelancer). Обикновено ангажирането на такова лице следва да се случва въз основа на граждански договор. В подобна ситуация външният IT специалист – изпълнител по граждански договор, ще има качеството или на лице, действащо под ръководството на АД, или на отделен ОЛД. Някои автори приемат, че лицата по граждански договор, които достъпват лични данни за изпълнение на възложени им дейности или задачи, независимо че са извън структурата на АД, могат да бъдат лица, действащи под негово ръководство⁹. За да се определи конкретното качество на такова лице – ОЛД или лице, действащо под ръководството на АД, в теорията се предлага анализ на определени фактори, сред които:

- Фактическите и правните отношения между АД и лицето извън неговата структура;
- Предмета на договора, с който се уговаря дейността, предполагаща достъп до и обработване на лични данни;
- Конкретните дейности и задачи, които са възложени;
- Конкретните операции по обработване, които са възложени;
- Наличие на предпоставки, очертани в определени методики за определяне качеството ОЛД.¹⁰

Донякъде подобни са и разсъжденията на ЕКЗД, който посочва следното относно ОЛД: „*Отделен правен субект означава, че администраторът решава да делегира всички или част от дейностите*

по обработване на външна организация. В рамките на група компании едно дружество може да бъде обработващ лични данни на друга фирма, действаща като администратор, тъй като и двете дружества са отделни правни субекти. От друга страна, даден отдел в рамките на едно юридическо лице не може да бъде обработващ лични данни на друг отдел в рамките на същия правен субект.

Ако администраторът реши сам да обработва данните, като използва собствените си ресурси в рамките на своята организация, например чрез собствен персонал, това не е ситуация, в която е налице обработващ лични данни. **Служителите и другите лица, които действат под прякото ръководство на администратора, например временно наети служители, не трябва да се разглеждат като обработващи лични данни, тъй като те ще обработват лични данни като част от структурата на администратора. В съответствие с член 29 указанията на администратора са обвързващи и за тях**.¹¹

От друга страна, един изпълнител по граждански договор по-скоро не се явява част от структурата на АЛД/ОЛД. Също така, ОЛД може да бъде и физическо лице, а не непременно организация. В този ред на мисли ми се струва оправдано **да се приеме по-консервативен подход, а именно всякакви подобни трети лица – външни изпълнители, които извършват системно**¹² **действия по обработване на лични данни, да бъдат определени за ОЛД.** Това ще наложи сключването на договори за възлагане на съответните услуги и споразумения за обработване на лични данни в съответствие с чл. 28 ОРЗД, ще доведе до съответни нормативни задължения за ИТ специалиста (напр. водене на регистри по чл. 30 ОРЗД). Това ще доведе и до разделяне на отговорността относно обработването на лични данни между тези лица и назначаващите ги АЛД/ОЛД. В противен случай, ако тези лица са действащи под ръководството на АЛД, те ще се считат за част от (продължение на) самия АЛД. Съответно при нарушение на правилата за защита на личните данни, отговорност (от надзорен органи или субекти на данните) по-всяка вероятност ще се търси само от АЛД, а последният може да се защити евентуално по пътя на договорната отговорност срещу ИТ специалиста. Това би поставило съответния АЛД/ОЛД в неблагоприятна позиция. Затова и за предпочитане е същият да се определи като ОЛД с присъщите на тази фигура задължения и отговорности. Подобен подход се подкрепя и от изразеното от някои автори разбиране, че „*определянето на точното правно качество във всеки конкретен случай става по метода на изключването ... т.е. приоритет винаги трябва да се дава на фигурата на обработващ. Само при липса на това правно качество, обработването от лице извън структурата на администратора може да бъде квалифицирано като обработване по чл. 29 от Регламента*“¹³, т.е. като обработване от лице, действащо под ръководството на АЛД бел. авт..

Разбира се, тъй като определянето на конкретната роля не е обект единствено на договаряне, а по-скоро отражение на действителните отношения между страните, горните разсъждения имат за цел да ориентират АЛД/ОЛД **как да структурират отношенията си с подобни изпълнители – трети лица, какви ангажименти да им възложат, какви споразумения да подпишат и т.н.**

Заради познанията на ИТ специалистите в областта на технологиите, и при тях се поставя въпросът – **може ли и при какви условия да съвместяват функциите на ДЛЗД?** Отговорът подобно на ситуацията при юрисконсултите следва да бъде даден през призмата на потенциалния конфликт на интереси и изискванията за заемане на ролята на ДЛЗД. Ако ИТ специалистът притежава достатъчно експертни познания в областта на законодателството и практиките по защитата на данните, същият би бил подходящ кандидат за заемане на ролята на ДЛЗД. Освен преценката дали ИТ специалистът притежава необходимите познания и способности да изпълнява функциите на ДЛЗД, другият ключов въпрос е дали съвместяването на тези функции ще доведе до конфликт на интереси.

Съгласно тълкуванията на РГ29 ръководителят на ИТ отдел е сред лицата, които, бидейки част от

висшето ръководство на назначаващата ДЛЗД организация, не могат да съвместяват и функцията на ДЛЗД¹⁴. Според тези тълкувания, конфликт може да възникне и по-надолу по йерархията, ако съответното лице определя целите и средствата за обработване в рамките на даден процес¹⁵. В този смисъл, ако даден АД/ОЛД има само един ИТ специалист, ми се струва, че е много вероятно да възникне конфликт на интереси, ако същият съвместява и ролята на ДЛЗД. Разбира се, категорична преценка за това може да се даде след внимателен анализ на длъжностната характеристика, на функциите и задачите, възложени на съответния ИТ специалист. Но вероятността същият, бидейки единствен в организацията на АД/ОЛД, да взема определени управленски решения относно процесите по обработка на лични данни, е много голяма. И обратно, ако даден АД/ОЛД има обособен ИТ отдел с множество ИТ специалисти и отделен ръководител на ИТ отдела, по-скоро би могло лице от този екип, което не заема ръководна длъжност в него, да съвмести и ролята на ДЛЗД.

В обобщение, сходствата на ИТ специалиста с ДЛЗД произтичат от необходимостта от техническа експертиза и цялостната ангажираност на всяко от двете лица към процесите по обработка на лични данни, както и от гъвкавия начин, по който същите могат да бъдат ангажирани (по трудово/служебно или гражданско правоотношение). Както и при юриконсулта, ИТ специалистът може в определени ситуации да изпълнява и функцията на ДЛЗД в даден АД/ОЛД, стига това да не води до конфликт на интереси.

IV. Екип на ДЛЗД

Не на последно място, ДЛЗД следва да бъде отличено от неговия екип, ако има създаден такъв. **За разлика от самото ДЛЗД, фигурата на „екип на ДЛЗД“ не е изрично уредена нито в ОРЗД, нито в Директива 2016/680 и транспониращия я ЗЗЛД.** Независимо от това, в определени ситуации, за да се гарантира, че ДЛЗД е адекватно подпомогнато от назначилия го АД/ОЛД, може да се окаже целесъобразно сформирането на екип, който да подпомага ДЛЗД при осъществяване на функциите му. Примери за такива ситуации могат да бъдат някои от следните:

- сложни процеси по обработка на лични данни, и/или
- обработка на големи количества лични данни, и/или
- обработка на чувствителни лични данни.

Нерядко АД/ОЛД осъществяват една или повече от горните дейности, което налага внимателно да се обмисли необходимостта от сформиране на екип, който да подпомага ДЛЗД при осъществяване на функциите му.

Изискването за осигуряването на екип, който да подпомага ДЛЗД, традиционно се разглежда като **проявление на изискванията на ОРЗД и Директивата за осигуряване на необходимите ресурси** за изпълнение на задачите на ДЛЗД¹⁶. Съгласно тълкуванията на РГ29: *„В такива случаи когато се сформира екип на ДЛЗД – бел. авт. ясно трябва да се определи вътрешната структура на екипа и задачите и отговорностите на всеки от неговите членове. Аналогично, когато функциите на ДЛЗД се изпълняват от външен доставчик на услуги, екип от физически лица, работещи за съответното предприятие, може ефективно да изпълнява задачите на ДЛЗД като екип, отговорност за който носи определеното лице за контакт и „отговорник“ за клиента“¹⁷.* В този смисъл са и указанията на френския надзорен орган по защита на личните данни – Commission on Informatics and Liberty (CNIL)¹⁸.

Може да се обобщи, че екипът на ДЛЗД следва да се разглежда като набор от **специалисти в областта на защитата на личните данни (в т.ч. юристи, ИТ специалисти и др.)**, които **подпомагат ДЛЗД при по-сериозни обеми работа**. Какви са техните задачи, отговорности, естество на работа и

др. под. **се определя за всеки конкретен случай** според структурата и потребностите на определящия ги АД/ОЛД. Логично е този екип да е подчинен на ДЛЗД, докато ДЛЗД се отчита пред най-висшето ръководство на назначилата го организация (чл. 38, пар. 3 ОРЗД, липсва аналогичен текст в Директивата 2016/680 и ЗЗЛД – бел авт.).

За разлика от това, задачите на ДЛЗД са ясно изброени в ОРЗД (чл. 39), Директива 2016/680 (чл. 34) и транспониращия я ЗЗЛД (чл. 70, ал. 2). **Няма и специфични изисквания, на които този екип следва да отговаря**, за разлика от общите изисквания за знания в законодателството и практиките в сферата на защитата на данни и способността да изпълнява неговите задачи, които съществуват за ДЛЗД.

Евентуално подобни изисквания биха могли да са налице, ако юридическо лице изпълнява функцията на ДЛЗД като външен изпълнител по договор за услуги чрез своя екип. Тогава традиционно се приема, че целият екип на този изпълнител следва да отговаря на приложимите изисквания за ДЛЗД¹⁹. Но дори тогава, **самият екип не става ДЛЗД – ДЛЗД ще бъде съответното юридическо лице – страна по договора**, като е необходимо да бъде посочен **конкретен „отговорник“** като точка за контакт във връзка с АД/ОЛД, който е определил съответното ДЛЗД.

Важно е да се запомни, че дори да се създаде екип, подпомагащ ДЛЗД, **членовете на този екип не стават ДЛЗД**. Всяка организация следва да назначи **само едно ДЛЗД** и именно неговите данни за контакт се подават към компетентния надзорен орган, оповестяват се по подходящ начин към обществеността, включват се в съответните документи, изискващи данни за ДЛЗД и т.н.²⁰

В светлината на горното може да се обобщи, че в определени случаи ДЛЗД може да бъде подпомагано от екип специалисти. Дали ще се определи такъв екип, какви знания и умения ще притежават членовете му, каква ще е структурата и какви ще са функциите му е преценка на всеки отделен АД/ОЛД. Дори да се създаде такъв екип, той не изнемва функциите и отговорностите на ДЛЗД. Последното остава само едно и именно то следва да служи като точка за контакт с надзорния орган и субектите на данни и да изпълнява всички останали задачи и отговорности, които приложимото законодателство за защита на личните данни му вменява, евентуално подпомагано от посочения екип.

V. Заключение

В заключение, между разгледаните фигури и тази на ДЛЗД съществуват известни сходства, породени от частично припокриване на функции и задачи. Въпреки това, следва да се подчертае, че ДЛЗД е самостоятелна роля, към определянето на която АД/ОЛД следва да подхождат отговорно, а не лекомислено²¹ или фиктивно. ДЛЗД е своеобразен гарант за защита на правата и свободите на лицата, чиито данни АД/ОЛД обработват, а също така и ценен съветник и надзорник в структурата на АД/ОЛД относно операциите по обработване. Именно затова е важно то да бъде реално ангажирано в дейността на назначаващата го организация, а неговото мнение и експертиза да бъдат зачитани по подходящ начин при вземането на ежедневните управленски решения.

Б.А. Представеният анализ няма характера на правен съвет или консултация и не следва да бъде възприеман като достатъчен за разрешаването на конкретни правни проблеми, казуси и др. Мненията, изразени тук, са единствено на автора и не отразяват непременно тези на УниБИТ, Адвокатско дружество „Димитров, Петров и Ко.“, Фондация „Право и интернет“, техните филиали или служители. Материалът е съобразен с действащото българско законодателство и законодателство на ЕС към 18.02.2024 г.

доц. д-р Мартин ЗАХАРИЕВ – преподавател в УниБИТ, адвокат в Адвокатско дружество „Димитров, Петров и Ко.“ и старши експерт във Фондация „Право и интернет“

¹ И двата акта са обнародвани в ОВЕС, бр. L 119/1 от 04.05.2016 г.

² Обн. ДВ, бр. 13 от 12.02.2019 г., в сила от 01.01.2020 г.; посл. изм. и доп., бр. 36 от 01.05.2021 г.

³ Обн. ДВ, бр. 69 от 22.08.2000 г.; посл. изм. и доп., бр. 43 от 16.05.2023 г.

⁴ Съгласно § 2 от ДР на Наредбата за юридическата правоспособност регистърът се създава в тригодишен срок от влизане в сила на Наредбата (т.е. в срок до 01.01.2023 г.), а в едногодишен срок след създаване на регистъра в него се вписват всички лица, придобили юридическа правоспособност след 1990 г.

⁵ Терминът „полицейска и наказателна дейност“ сполучливо е въведен от някои автори за дейностите в обхвата на Директивата – вж. **Фети, Н., Тошкова–Николова, Д.** Прилагане на защитата на личните данни. София: ИК „Труд и право“, 2020, с. 485.

⁶ Вж. в този смисъл Работната група по чл. 29 (РГ29), сега Европейски комитет по защита на данните (ЕКЗД) – вж. **РГ29**, Насоки за длъжностните лица по защита на данните (ДЛЗД), приети на 13 декември 2016 г., последно преразгледани и приети на 5 април 2017 г., с. 19.

⁷ Разбира се, с оглед пълнота следва да се отбележи, че съществуват различни наредби, определящи държавни образователни стандарти за придобиването на квалификация по професии като програмист, системен програмист, приложен програмист и др. Това обаче не превръща тези професии в регулирани. Списък с регулираните професии в Република България е достъпен на **НАЦИД**, URL: <<https://nacid.bg/bg/chuzhdestranni-kvalifikacii-v-bulgariya/regulirani-profesii-v-republika-bulgariya/>> (07.01.2024).

⁸ **ЕКЗД**, Насоки 07/2020 относно понятията „администратор“ и „обработващ лични данни“ в ОРЗД, Версия 2.0, приети на 7 юли 2021 г., URL: <https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-072020-concepts-controller-and-processor-gdpr_bg> (07.01.2024), с. 33.

⁹ В този смисъл вж. **Фети, Н., Тошкова–Николова, Д.** Прилагане на защитата на личните данни..., с. 64.

¹⁰ Пак там, с. 66.

¹¹ ЕКЗД, Насоки 07/2020 относно понятията „администратор“ и „обработващ лични данни“..., с. 30.

¹² Според ЕКЗД при спорадичен достъп до лични данни, напр. при консултант в областта на ИТ, отстраняващ софтуерен проблем, същият няма да се приеме за ОЛД заради много ограничения достъп до данни. Вж. ЕКЗД, Насоки 07/2020 относно понятията „администратор“ и „обработващ лични данни“..., с. 33.

¹³ **Фети, Н., Тошкова–Николова, Д.** Прилагане на защитата на личните данни..., с. 66.

¹⁴ **РГ29**, Насоки за длъжностните лица по защита на данните..., с. 19.

¹⁵ Пак там.

¹⁶ **РГ29**, Насоки за длъжностните лица по защита на данните..., с. 17.

¹⁷ Пак там.

¹⁸ **CNIL**, Practical Guide GDPR. Data Protection Officers, URL: <https://www.cnil.fr/sites/default/files/atoms/files/cnil-gdpr_practical_guide_data-protection-officers.pdf> (07.01.2024), p. 29.

¹⁹ **РГ29**, Насоки за длъжностните лица по защита на данните..., с. 27.

²⁰ В този смисъл и **CNIL**, Practical Guide..., p. 25.

²¹ За значимостта на ролята на ДЛЗД вж. **Александров, А.** Длъжностно лице по защита на данните – изисквания, статус и функции. В: Сборник с доклад „Защитата на личните данни и дигитализацията – предизвикателства и перспективи“, Икономически университет – Варна, Издателство „Наука и икономика“, 2021, с. 53.